

भाजीपाला रोपमळे, फळरोपमळे व स्थानिक उद्याने (२४०१ १७२२) या योजनेतर योजनेतर्गत (२७) गौण बांधकाम याबाबी खाली मंजूर असलेल्या १० कोटी निधीमधून (०२) मजुरी या बाबीकरिता प्रलंबित असलेली रक्कम रु.८,१९,२०,०००/- एवढी बाब बदलाद्वारे (पुनर्विनियोजनाद्वारे) निधी उपलब्ध करून देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: फरोवा-२०२२/प्र.क्र.७८/१३-अ

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक:- २३ नोव्हेंबर, २०२२

संदर्भ:- कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र. कृआ/फलो-२/शारोवा/१७२२/बाब
बदल/३२५४९/२०२२, दि.२७/०९/२०२२.

प्रस्तावना:-

फळबाग लागवडीसाठी शेतकऱ्यांना आवश्यकतेनुसार कलमे व रोपांची उपलब्धता त्यांच्या नजिकच्या परिसरात उपलब्ध होणे आवश्यक असते. त्यासाठी राज्यात १४४ शासकीय रोपवाटिका कार्यरत आहेत. या रोपवाटिकांच्या व्यवस्थापनासाठी भाजीपाला रोपमळे, फळरोपमळे व स्थानिक उद्याने (अनिवार्य) (२४०१ १७२२) या योजनेतर योजनेच्या माध्यमातून मिळणा-या अर्थसहाय्या व्यतिरिक्त निधी उपलब्धतेचा अन्य नियमित स्रोत उपलब्ध नाही. सदर लेखाशिर्षांतर्गत उद्दिष्ट लेखाशीर्षांतर्गतचा खर्च विहित पद्धतीने काटकसरीच्या उपाययोजना करून करण्यात येत आहे.

सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात (२४०१) (०३) (०१) भाजीपाला रोपमळे, फळरोपमळे व स्थानिक उद्याने (अनिवार्य) (२४०१ १७२२) या लेखाशिर्षात (०२) मजुरी या बाबीकरिता रु. ८००.०० लाख अर्थसंकल्पीय तरतूदीनुसार पूर्ण मंजूर तरतूद प्राप्त करून देण्यात आली होती. पैकी रु. ७९९.९९ लाख निधी खर्च झालेला आहे. यापैकी न्यायालयीन प्रकरणाकरीता जवळपास १६९.०० लाख निधी खर्च झाला आहे. सबब, मा. न्यायालयाने दिलेल्या न्यायनिर्णयाची अंमलबजावणी करणे आवश्यक असते अशा आकस्मिक उद्भवलेल्या प्रकरणी न्यायनिर्णयानुसार रकमा अदा कराव्या लागणार आहेत. तसेच न्यायालयीन निर्णयाची विहित कालमर्यादेत अंमलबजावणी न झाल्यास काही प्रकरणात सदर रकमेवर व्याज अदा करावे लागते, व्याजाची रक्कम वाढत गेल्यास त्याचा शासनावर अधिकचा आर्थिक बोजा वाढू शकतो सदर लेखाशिर्षाखाली (०२) मजुरी अंतर्गत मार्च २०२२ अखेरची रु. ८१९.२० लाख एवढी रक्कम प्रलंबित असल्याबाबत क्षेत्रीय स्तरावरून कळविले आहे. क्षेत्रीय स्तरावरून त्याबाबत सतत तगादा सुरू आहे. मजुरीचे प्रलंबित दायित्व अदा करण्यासाठी सन २०२२-२३ च्या पावसाळी अधिवेशनात पुरवणी मागणी सादर करण्यात आली होती. परंतु सदर पुरवणी मागणी नामंजूर करण्यात आली होती. त्याअनुषंगाने प्रलंबित (०२) मजुरी या बाबीसाठी “प्रपत्र-अ” प्रमाणे (पुनर्विनियोजनाद्वारे) निधी उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

सन २०२२-२३ या वर्षाकरिता भाजीपाला रोपमळे, फळरोपमळे व स्थानिक उद्याने (अनिवार्य) (२४०१ १७२२) लेखाशिर्षांतर्गत (२७) गौण बांधकाम या बाबीखाली मंजूर असलेल्या १० कोटी निधीमधून वितरीत केलेला रु. ७७,७५,०००/- निधी वजा जाता रु.९,२२,२५,०००/- इतका निधी शिल्लक आहे. सदर शिल्लक निधीमधून बाब बदलाद्वारे (०२) मजुरीसाठी उपलब्ध झालेली रु.८,१९,२०,००० रकमेपैकी (०२) मजुरी या बाबीकरिता प्रलंबित असलेली रु.५,३४,०३,७९०/- एवढी रक्कम “प्रपत्र-अ” प्रमाणे अदा करावी व उर्वरीत रक्कम रु.२,८५,१६,२१०/- चालू वर्षाकरिता देण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

भाजीपाला रोपमळे, फळरोपमळे व स्थानिक उद्याने (अनिवार्य) (२४०१ १७२२) लेखाशिर्षांतर्गत (०२) मजुरी या बाबीच्या प्रलंबित देयकाबाबत कृषि आयुक्तालयास खालीलप्रमाणे कळविण्यात येत आहे की,

- १) सोबत दिलेल्या “प्रपत्र-अ” प्रमाणे (०२) मजुरी ची रक्कम फळरोपवाटिकानिहाय वितरीत करण्यात यावी.
- २) फळरोपवाटिकावरील (०२) मजुरी खालील पुर्ण प्रलंबित मजुरी अदा करण्यात आलेली असल्याने यापुढे फळरोपवाटिकावरील (०२) मजुरी अंतर्गत दायित्व प्रलंबित राहिल्यास संबंधित उपविभागीय कृषि अधिकारी व संबंधितांवर सर्व जबाबदारी निश्चित करण्यात येईल व पुढील कार्यवाही करण्यात येईल याची कृपया नोद घ्यावी.
- ३) या प्रकरणी कोणतीही प्रशासकीय वा वित्तीय अनियमितता होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२२११२३१२३१०१९१०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(हे. गो. म्हापणकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२. संचालक (फलोत्पादन), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
३. सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक,
४. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी,
५. सर्व उपविभागीय कृषि अधिकारी.
६. महालेखापाल-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर,
७. महालेखापाल-१/२, (लेखा परीक्षा) मुंबई / नागपूर,
८. सर्व वरिष्ठ जिल्हा कोषागार अधिकारी.
९. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
१०. सहसंचालक लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५ वा मजला, मुंबई
११. अवर सचिव, (व्यय-१), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), कृषि व पदुम (कृषि व फलोत्पादन) विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. निवड नस्ती (१३-अ).

शासन निर्णय क्र. फरोवा-२०२२/प्र.क्र.७८/१३-अ, दि.२३ नोव्हेंबर,२०२२
“प्रपत्र - अ”

अ.क्र.	विभाग	रोपवाटिकेचे नाव	०२-मजुरी (रु.)
			सन २०२१-२२ मध्ये माहे मार्च अखेर प्रलंबित मागणी
१	ठाणे	तालुका फळरोपवाटिका, चाविंद्रा	३४५७१२
२		तालुका फळरोपवाटिका, खुटल	५३०४७२
		जि. ठाणे एकूण	८७६१८४
३		जिल्हा फळरोपवाटिका, पेल्हार	२७८६
४		तालुका फळरोपवाटिका, पालघर	३९३६३३
५		तालुका फळरोपवाटिका, सरावली	२९५७३६
६		तालुका फळरोपवाटिका, घोलवड	५१६१५२
		जि. पालघर एकूण	१२०८३०७
७		कृषि चिकित्सालय/ तालुका फळरोपवाटिका, वेश्वी	३५१२६७
८		तालुका फळरोपवाटिका, आवास	५३३६१५
९		तालुका फळरोपवाटिका, किर्ला	५०६६१०
१०		तालुका फळरोपवाटिका, कोलाड	४७६०००
११		तालुका फळरोपवाटिका, रेपोली	१०५२०००
१२		तालुका फळरोपवाटिका, लोणेरे	८५५४२७
१३		तालुका फळरोपवाटिका, देहेन	६७९२७०
१४		कृषि चिकित्सालय/फळरोपवाटिका, खोपोली	६५२२४
		जि. रायगड एकूण	४५१९४१३
१५		प्रादेशिक फळरोपवाटिका केंद्र, मुंदे	७३२४२६
१६		तालुका फळरोपवाटिका, पालशेत	२८८८०
१७		तालुका फळरोपवाटिका, निवे	२२६५००
१८		तालुका फळरोपवाटिका, हातखंबा	७२६२७०
१९		तालुका फळरोपवाटिका, पोमेंडी	२५७२१८०
२०		कृषि चिकित्सालय/फळरोपवाटिका, जुवाठी	१४५१४८७
२१		तालुका फळरोपवाटिका, भरणे	५१०१७१
२२		तालुका फळरोपवाटिका, तिसंगी	५२४०४५
		जि. रत्नागिरी एकूण	६७७१९५९
२३		प्रमुख फळबाग केंद्र, निळेली	१०७५०८८
२४		कृषि चिकित्सालय/फळरोपवाटिका, नांदगाव	१३६४५
		जि. सिंधुदुर्ग एकूण	१०८८७३३
		एकूण कोकण विभाग	१४४६४५९६
२५	नाशिक	जिल्हा फळरोपवाटिका चांदवड	३४७५९७
२६		तालुका फळरोपवाटिका पिंपळगांव बसवंत	८८७४०

२७		तालुका फळरोपवाटिका येवला	२४७४५८
२८		तालुका फळरोपवाटिका निळगव्हाण,मालेगांव	१३३७५०
२९		तालुका फळरोपवाटिका साकोरा	२७५००
३०		तालुका फळरोपवाटिका दिंडोरी	२५२००
३०		तालुका फळरोपवाटिका रवळगांव	२३३०००
		एकूण नाशिक जिल्हा	११०३२४५
३१		तालुका फळरोपवाटिका साक्री	२२५१११
३२		तालुका फळरोपवाटिका शिरपुर	३४३०००
३३		तालुका फळरोपवाटिका पिंपी,धुळे	४४०००
		एकूण धुळे जिल्हा	६१२१११
३४		तालुका फळरोपवाटिका जामनेर	३८५३५०
३५		जिल्हा फळरोपवाटिका पाचोरा	१८००००
३६		तालुका फळरोपवाटिका रावेर	१४३९८
३७		तालुका फळरोपवाटिका यावल	८९८००
		एकूण जळगाव जिल्हा	६६९५४८
३८		तालुका फळरोपवाटिका नवापुर	५२५६२२
३९		तालुका फळरोपवाटिका अक्कलकुवा	१४२१९२४
४०		तालुका फळरोपवाटिका अक्राणी	२३२९३६४
		एकूण नंदुरबार जिल्हा	४२७६९१०
		एकूण नाशिक विभाग	६६६१८१४
४१	पुणे	तालुका फळरोपवाटिका .पाथर्डी	१०९११०५
४२		जिल्हा मध्यवर्ती फळरोपवाटिका काष्टी	८७६३०
४३		तालुका फळरोपवाटिका पुणतांबा	२५८०६८
४४		तालुका फळरोपवाटिका गोंधवणी	७७२४६०
४५		तालुका फळरोपवाटिका कुकाणा	६९९३५०
		एकूण अहमदनगर जिल्हा	२९०८६१३
४६		जिल्हा मध्यवर्ती फळरोपवाटिका पंढरपूर	२०२४४३
४७		तालुका फळरोपवाटिका मोहोळ	२६०२५१
४८		तालुका फळरोपवाटिका अक्कलकोट	१३२७२९
४९		तालुका फळरोपवाटिका जेऊर	२५९०००
		एकूण सोलापूर जिल्हा	८५४४२३
५०		जिल्हा मध्यवर्ती फळरोपवाटिका खेड	५९३०००
५१		तालुका फळरोपवाटिका जुन्नर	२३३५५२
५२		तालुका फळरोपवाटिका शिरूर	३६६८२६
५३		तालुका फळरोपवाटिका सदुंबरे	८७९१६
५४		तालुका फळरोपवाटिका बारामती	१९४२०८
		एकूण पुणे जिल्हा	१४७५५०२

	एकूण पुणे विभाग		५२३८५३८
५५	कोल्हापूर	तालुका फळरोपवाटिका कडेगाव	१९२७४०
		एकुण सातारा	१९२७४०
५६		तालुका फळरोपवाटिका भाटशिरगाव	१५००००
		एकुण सांगली	१५००००
५७		तालुका फळरोपवाटिका जयसिंगपुर	४४१०८०
		एकुण कोल्हापूर	४४१०८०
	एकुण विभाग कोल्हापूर		७८३८२०
५८	औरंगाबाद	तालुका फळरोपवाटिका पैठण	८६००००
५९		तालुका फळरोपवाटिका सिल्लोड	१०४००००
		एकुण औरंगाबाद जिल्हा	१९०००००
६०		तालुका फळरोपवाटिका जालना/बदनापुर	११९१०००
६१		शासकीय फळरोपवाटिका केंधली	१७९०००
६२		शासकीय फळरोपवाटिका वडीगोद्री	८१३०००
		एकुण जालना जिल्हा	२१८३०००
६३		शासकीय फळरोपवाटिका बिंदुसरा	३६९५०००
६४		शासकीय फळरोपवाटिका राजुरी नवगण	४७४६०००
६५		तालुका फळरोपवाटिका माजलगाव	१००८०००
		एकुण बीड जिल्हा	९४४९०००
	एकुण औरंगाबाद		१३५३२०००
६६	अमरावती	जिल्हा फळरोपवाटिका बुलढाणा	३३५६२०
६७		तालुका फळरोपवाटिका पिंपळगाव राजा ता.खामगाव	६४८००
६८		तालुका फळरोपवाटिका आसलगाव ता.जळगाव जामोद	६३०००
		एकुण बुलढाणा	४६३४२०
६९		जिल्हा फळरोपवाटिका ,सिरसो ता.मुर्तिजापुर	२७७९१७
७०		तालुका फळरोपवाटिका शिरा ता.पातुर	३०४७००
		एकुण वाशिम	५८२६१७
७१		तालुका फळरोपवाटिका मालेगाव ता.मालेगाव	२११०००
		एकुण अकोला	२११०००
७२		तालुका फळरोपवाटिका तिवसा,ता तिवसा	२६६०००
७३		तालुका फळरोपवाटिका देवमाळी परतवाडा,ता.अचलपुर	५२१७०६
७४		तालुका फळरोपवाटिका कसुमकोट,ता.धारणी	४०३७३१
		एकुण अमरावती	११९१४३७
	एकुण अमरावती विभाग		२४४८४७४
७५	नागपुर	शासकीय फळरोपवाटिका कदिमबाग	९१००००

७६		शासकीय फळरोपवाटिका भेडाळा	१३०६०००
७७		शासकीय फळरोपवाटिका ढीवरवाडी	१८८०००
७८		शासकीय फळरोपवाटिका सुसुद्री	१०३६०००
७९		शासकीय फळरोपवाटिका तिंडगी	६०७०००
८०		शासकीय फळरोपवाटिका गौडखैरी	६२००००
८१		शासकीय फळरोपवाटिका हिवराबाजार	३७४०००
८२		शासकीय फळरोपवाटिका मारोडी	२३५०००
		एकुण नागपूर	५२७६०००
८३		शासकीय फळरोपवाटिका सेलू	२११२००
८४		शासकीय फळरोपवाटिका बोर	३७८३४०
८५		शासकीय फळरोपवाटिका नाचनगाव	५७००००
८६		शासकीय फळरोपवाटिका जाम	२१००००
		एकुण वर्धा	१३६९५४०
८७		शासकीय फळरोपवाटिका चंद्रपूर	२४४०००
८८		शासकीय फळरोपवाटिका व्याहाड	३३७०००
८९		शासकीय फळरोपवाटिका चुनाळा	१७३०००
९०		शासकीय फळरोपवाटिका देवाडा	२१७०००
९१		शासकीय फळरोपवाटिका एकार्जुना	२४००००
		एकुण चंद्रपूर	१२११०००
९२		शासकीय फळरोपवाटिका भंडारा	१९८२७७
९३		तालुका फळरोपवाटिका आंधळगाव	२५८२७७
		एकुण रक्कम भंडारा	४५६५५४
९४		तालुका फळरोपवाटिका हिवरा	३९५८०८
		एकुण गोंदिया	३९५८०८
९५		कृषि चिकीत्सालय, सोनापुर	१८७९२०
९६		तालुका फळरोप वाटीका वाकडी	३२६९१८
९७		कृषि चिकीत्सालय, कृष्णनगर	२७४९२०
९८		कृषि चिकीत्सालय, रामगड	३९१८८८
९९		कृषि चिकीत्सालय, कसनसुर	३८४०००
		एकुण गडचिरोली	१५६५६४६
		एकुण नागपूर विभाग	१०२७४५४८
		एकुण महाराष्ट्र राज्य	५३४०३७९०